

**MAHDOLLISEN MAAILMAN KÄSITE ALVIN
PLANTINGAN ONTOLOGIASSA**

Joonas Haverinen
Kandidaatintutkielma
Filosofia
Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2017

SISÄLTÖ

1. Johdanto	1
2. Käytetyn käsitteistön käsikirja	6
3. Mahdollinen maailma Alvin Plantingan teoriassa.....	8
4. Ominaisuudet mahdollisissa maailmoissa	13
5. Perusolemus.....	18
6. Kriittikiä Plantingan teoriaa kohtaan.....	22
7. Päätäntö.....	26
Lähdeluettelo	

1. Johdanto

Mahdollisen maailman käsitettä on käytetty modaalilogiikan piirissä paljon kuluneen noin 50 vuoden aikana. Kyseinen käsite on herättänyt paljon keskustelua ja auttanut ymmärtämään monia modaalilogiikan piiriin kuuluvia asioita paremmin. Mahdolliset maailmat ovat esimerkiksi Alvin Plantingan mukaan osoittautuneet todella hyödyllisiksi työkaluiksi tutkittaessa monia eri kysymyksiä. Plantinga esittää esimerkkeinä muun muassa seuraavat: ymmärrys sekä propositionien, ominaisuuksien että kontrafaktuaalisuuden luonteesta on edennyt mahdollisen maailman käsitteen käyttöönoton myötä (Plantinga, 1976/2003, s.103).

Modaalilogiikka on logiikan ala, jossa tutkitaan ilmaisujen *on välttämätöntä* ja *on mahdollista* deduktiivista käyttäytymistä (Garson, 2016). Väitelauseita, joissa esiintyy esimerkiksi jompikumpi edellä mainituista ilmaisuista, kutsutaan modaaliväitteiksi. Esimerkiksi lause, *on välttämätöntä leikata koulutuksen rahoitusta*, on modaaliväite. Modaalilogiikka on kehittynyt paljon viimeisen 50 vuoden kuluessa. Mahdollisen maailman käsite on auttanut tutkimaan muun muassa modaaliväitteiden totuusehtoja (Menzel, 2014).

Kun totuusehtoja tutkitaan mahdollisia maailmoja koskevan semantiikan yhteydessä, saadaan välttämättömyydelle ja mahdollisuudelle seuraavat totuusehdot: 1) väite *on välttämätöntä, että p* on tosi ainoastaan, jos *p* on tosi kaikissa mahdollisissa maailmoissa. 2) väite *on mahdollista, että p* on tosi, jos *p* on tosi jossain (vähintään yhdessä) mahdollisessa maailmassa. (Menzel, 2014.) Edellä olevissa esimerkkilauseissa *p* kuvastaa jotain vapaavalintaista lausetta. Esimerkiksi *p* voisi vastata lausetta *koulutuksen rahoitusta leikataan*. Jälkimmäisestä totuusehdosta näyttäisi seuraavan tilanne, joka edellyttää mahdollisten maailmojen eksistoinnin, mistä puolestaan seuraa mahdollisten ei-aktuaalisten maailmojen eksistointi (Menzel, 2014).

Teoretisointi *mahdollisuudesta* (possibility) vaatii teoretisointia myös mahdollisista objekteista (Yagisawa, 2013). Yllä olevasta mahdollisten maailmojen eksistoinnin mahdollisuudesta johtuen voidaan sanoa, että mahdolliset maailmat ovat mahdollisia ei-aktuaalisia objekteja.

Mahdollisista ei-aktuaalisista objekteista voidaan teoretisoida eri tavoilla. Yksi tapa on tarkastella kyseisiä objekteja sellaisina entiteetteinä, jotka ovat olemassa, mutta eivät eksistoi aktuaalisesti. Tämä on niin kutsuttu possibilistinen lähestymistapa. Toisaalta on myös lähestymistapa, jonka

mukaan ei ole sellaisia objekteja, jotka eivät ole aktuaalisia. Toisin sanoen kaikki mikä on olemassa, on aktuaalista. Tätä tulokulmaa nimitetään aktuaaliseksi. (Menzel, 2014a.)

Ymmärtääksemme paremmin, mistä mahdollisten ei-aktuaalisten objektien tapauksessa on kyse, tarkastellaan seuraavaa esimerkkiä. Kuvitellaan, että on olentoja, joita kutsumme Muukalaisiksi. Muihin olentoihin verrattuna Muukalaiset ovat niin erilaisia, että yksikään aktuaalisesti eksistoiva olento, tai objekti, ei voisi olla Muukalainen. Vaikka Muukalaisia ei ole olemassa, niin intuitiivisesti ajateltuna on helppo nähdä, että Muukalaisia voisi olla olemassa. Esimerkiksi evoluutio olisi voinut toimia hieman erilaisten lainalaisuuksien mukaan, mikä olisi voinut johtaa Muukalaisten kehittymiseen. Kysymyksenä siis on, millä perusteilla voi olla totta, että Muukalaisia voisi olla olemassa, kun yhtään sellaista ei itse asiassa ole, eikä yksikään aktuaalisesti eksistoiva objekti voi olla Muukalainen. (Menzel, 2014a.)

Possibilisteilla on kysymykseen oma vastauksensa. Sen idea on siinä, että Muukalaisia voi olla siitäkin huolimatta, että yksikään eksistoiva olento ei voi olla Muukalainen. Keskeisenä huomiona tässä väitteessä on se, että oleminen ja eksistointi tarkoittavat eri asioita. Eksistoivat objektit ovat osajoukko niistä objekteista, jotka laajemmassa merkityksessä ovat olemassa. Toisin sanoen aktuaalisesti eksistovien objektien lisäksi on olemassa *vain mahdollisia* (mere possible) objekteja, jotka voisivat eksistoida siitäkin huolimatta, että ne eivät tällä hetkellä eksistoi. Possibilistien mukaan Muukalaisia on siis olemassa, vaikka niiden olemus eroaakin aktuaalisesti eksistovien objektien olemuksesta. Väite *Muukalaisia on mahdollisesti olemassa* on siis tosi, sillä perusteella, että on olemassa mahdollisia ei-aktuaalisia Muukalaisia, eli objekteja, jotka olisivat voineet eksistoida, mutta eivät eksistoi, ja jos ne eksistoisivat, niin ne olisivat Muukalaisia. (Menzel, 2014a.)

Myös aktualistit ovat kehittäneet omia teorioitaan. Aktualistinen näkemys eroaa possibilistisesta merkittävästi, ja sen pyrkimyksenä on siis osoittaa, että teoretisointi mahdollisista objekteista voidaan toteuttaa ilman, että joudutaan turvautumaan objekteihin, jotka eivät ole aktuaalisia. (Menzel, 2014a.)

Miksi mahdolliset ei-aktuaaliset objektit ovat niin tärkeitä? Yksi syy on se, että mahdolliset objektit ovat teoreettisesti tärkeitä kahden kiistanalaisen modaalilogiikan teoreeman vahvistamisessa (Yagisawa, 2013). Lisäksi niiden avulla saadaan muotoiltua vakuuttavia semanttisia analyysejä modaaliväitteistä, jotka sisältävät kvanttorin *on olemassa*. Esimerkiksi väite *on olemassa*

x , siten, että x on Muukalainen on tällainen väite, joka on normaalilla kielellä ilmaistuna *on olemassa Muukalaisia*. Formaalilla logiikan kielellä väite näyttää tältä:

$\exists xMx$.

Tämän lauseen kohdalla on syytä huomata, että sen totuusehtona on fakta siitä, että on olemassa x siten, että x on Muukalainen. Toisin sanoen sellainen x , joka on Muukalainen, todella eksistoi. Kun lause muuttuu muotoon *Muukalaisia on mahdollisesti olemassa* sen formaali muotoilu muuttuu:

$\Diamond\exists xMx$.

Samalla lauseen totuusehto muotoutuu mahdollisten maailmojen semantiikassa muotoon *on olemassa mahdollinen maailma M , jossa on objekti x siten, että x on Muukalainen M :ssä*. Tämä väite voidaan muuttaa loogisesti yhtäpitävään muotoon: *on olemassa objekti x ja on olemassa mahdollinen maailma M siten, että x on Muukalainen M :ssä*. Tämä voidaan puolestaan esittää normaalilla kielellä väitteenä *jokin on mahdollisesti Muukalainen*, joka on formalisoidussa muodossa:

$\exists x\Diamond Mx$

Nyt voidaan huomata, että väite *on mahdollista, että on olemassa x siten, että x on Muukalainen* viittaisi siihen, että väite *on olemassa x siten, että on mahdollista, että x on Muukalainen* pätee. Tämä on merkittävä huomio siksi, että edellä olevat esimerkit lauseiden totuusehdoista ovat yhteensopivia possibilistisen näkemyksen kanssa, mutta viimeinen esimerkkiväite ei ole yhteensopiva aktualistisen teorian kanssa. Jälkimmäinen väite on ristiriidassa aktualistisen väitteen *kaikki mikä on olemassa, on aktuaalista* kanssa, koska se viittaa, mahdollisen ei-aktuaalisen Muukalaisen eksistointiin. Tästä seuraa, että tavanomaisilla modaliteetteja koskevilla käsityksillämme on, modaalilogiikan mukaan, loogisia seurauksia, jotka vaikuttavat olevan ristiriidassa aktualistisen näkemyksen kanssa. (Menzel, 2014a.)

Aktualisteille tämä tarkoittaa sitä, että heidän on pystyttävä joko luomaan semantiikka, josta ei seuraa ei-aktuaalisten mahdollisten maailmojen eksistointia, tai annettava mahdollisista maailmoista sellainen teoria, jossa ei-aktuaalisten mahdollisten maailmojen eksistointi ei aiheuta mahdollisten ei-aktuaalisten objektien eksistointia. Mahdollisten maailmojen käyttäminen teoretisoinnissa on todettu niin hyödylliseksi, että mahdollisia maailmoja ei haluta jättää teoretisoinnin

ulkopuolelle. Sen sijaan monet aktualistit ovat pyrkineet muotoilemaan teoriansa siten, ettei niissä tarvitse postuloida mahdollisia ei-aktuaalisia objekteja. (Menzel, 2014a.)

Alvin Plantinga on yksi sellainen henkilö, joka on lähtenyt kyseistä haastetta ratkaisemaan. Plantingan ratkaisuyritys perustuu siihen, että teoriassaan hän sallii mahdollisten ei-aktuaalisten maailmojen eksistoinnin, mutta samalla hän pyrki tilanteeseen, jossa teoriaan ei jouduta postuloimaan mahdollisia ei-aktuaalisia objekteja. Keskeisenä asiana kyseisessä pyrkimyksessä on Plantingan näkemys objektien perusluonteesta, sekä siitä, kuinka tämä perusluonne eksistoi mahdollisissa maailmoissa (näistä lisää myöhemmin). (Menzel, 2014a.)

Alvin Plantinga (1932–) on Notre Damen (Yhdysvallat, Illinois) yliopiston emeritusprofessori, joka on valmistunut Yalen yliopistosta. Ennen Yalen yliopistoa Plantinga opiskeli muun muassa kristillisessä Calvin Collegessa, jossa vietetyllä ajalla on, Plantingan omien sanojen mukaan (Plantinga, 1985, s. 9), ollut häneen luultavasti suurin älyllinen vaikutus. Plantinga toteaa itse (1985, s. 33), että kristinuskolla on aina ollut häneen älyllisesti innoittava vaikutus. Siksi ei liene yllättävää, että hän on arvostettu uskontofilosofi. Plantinga on kirjoittanut myös epistemologiaa ja metafysiikkaa käsitteleviä teoksia. Plantinga kuuluu niin kutsuttuihin analyttisiin filosofiin, mikä näkyy hänen tavassaan tehdä päättelyitä.

Tutkielmassa tarkastellaan Plantingan teoretisointia mahdollisista maailmoista, minkä lisäksi paneudutaan tutkimaan sitä, miten Plantiga näkee objektien ominaisuuksien ja perusolemusten eksistoinnin mahdollisissa maailmoissa. Tarkoituksena tutkielmassa ei ole tuoda Plantingan teoriaan uutta näkökulmaa tai kritisoida sitä uudella tavalla. Sen sijaan tutkielmassa keskitytään selittämään teorian sisältöä ja esittämään hieman teorian sisältämien väitteiden takana olevia päättelyketjuja. Tutkielman pohjalla olevana kysymyksenä voi nähdä kysymyksen siitä, mikä mahdollinen maailma on, ja miten mahdollisten maailmojen avulla voidaan lähestyä ei-aktuaalisten objektien ongelmaa.

Mahdolliset maailmat ovat mielekäs tutkimuskohde, koska niiden avulla on mahdollista saavuttaa parempaa ymmärrystä modaalitermeistä. Modaalitermien paremman ymmärryksen kautta saadaan uutta tarttumapintaa modaaliväitteisiin, minkä myötä modaaliväitteitä hyödyntävän argumentoinnin analysointi voi mahdollisesti kehittyä. (Garson, 2016.) Toisin sanoen mahdollisten maailmojen tutkiminen voi johtaa erinäisten asioiden parempaan ymmärtämiseen. Ja paremman ymmärryksen saaminen asioista voidaan nähdä itsessään jo kelvolliseksi syyksi

tutkia jotain.

Tutkielman rakenne muotoutuu seuraavasti: Luvussa kaksi selvennän muutamien tutkielmassa käytettyjen käsitteiden merkityksiä. Kolmannessa luvussa tarkastelen Alvin Plantingan teoriassaan käyttämää mahdollisen maailman käsitettä. Neljännessä luvussa huomio kiinnittyy mahdollisissa maailmoissa eksistovien objektien ominaisuuksiin. Sen jälkeen otetaan perusominaisuuden käsite tarkasteltavaksi luvussa viisi. Kuudes luku nostaa esille kritiikkiä Plantingan teoriaa kohtaan. Päätösluvussa summaan hieman yhteen, mitä tutkielmassa on käsitelty.

Tutkimuksen päälähteinä olen käyttänyt Plantingan teosta *The Nature of Necessity* (1974), sekä hänen artikkeliaan ”Actualism and possible worlds” teoksessa *Essays in the metaphysics of modality* (2003).

2. Käytetyn käsitteistön käsikirja

Tutkielmassa käytetään tiuhaan käsitteitä, joiden merkitykset saattavat aiheuttaa hämmennystä, koska ne voidaan tulkita intuitiivisesti samaa asiaa tarkoittaviksi, mutta tutkielman yhteydessä niillä on keskenään eri merkitykset. Tällaisia käsitteitä ovat *aktuaalisuus* (actuality), *eksistointi* (existence) ja *olemassa oleminen* (being). Lisäksi käytetään *objektin* (object) käsitettä, jonka merkitys saattaa tutkielman piirissä poiketa tavasta, jolla objekti yleisesti voidaan käsittää. Käsite *komplementti* (complement) käsitellään, koska se ei välttämättä ole entuudestaan tuttu käsite.

Miettiessä kysymystä, mitä objektit ovat, saattaa ensimmäisenä tulla mieleen ajatus, että objektit ovat fyysisesti konkreettisia asioita, jotka ovat myös elottomia. Pohtiessa asiaa enemmän saattaa tulla ajatelleeksi, että myös elolliset asiat kasveista ihmisiin kuuluvat objektien piiriin. Myös abstrakteja asioita, kuten ideoita ja käsitteitä, voidaan pitää objekteina. Tutkielmassa käsitteellä objekti viitataan yleisesti asioihin, jotka voivat olla laajimmassa mahdollisessa merkityksessä olemassa, ja joilla voi nähdä olevan ominaisuuksia (näistä lisää luvussa 4).

Olemassa oleminen on haastava käsite. Olemassaolo on läheisessä suhteessa aktuaalisuuden ja eksistoinnin käsitteiden kanssa, koska ne kaikki liittyvät objektien olemisen tapoihin. Olemassa olemisella on näistä kolmesta kuitenkin laajin merkitys. Kun jonkin objektin sanotaan olevan olemassa, niin silloin kysellä objektilla on olemus kaikkein laajimmassa mahdollisessa merkityksessä (Menzel, 2014a). Lisäksi olemassaolo sisältää eksistoinnin ja aktuaalisuuden. Toisin sanoen eksistovista ja aktuaalisista objekteista voidaan sanoa, että kaikki niistä ovat olemassa, mutta kaikki laajassa mielessä olevainen ei kuitenkaan eksistoi tai ole aktuaalista. Tutkielmassa olemassa olemisen käsitettä käytetään kuvaamaan sitä olemisen osa-aluetta, joka jää eksistoinnin ja aktuaalisuuden ulkopuolelle.

Plantingan teoriassa eksistointi tarkoittaa sitä, että objektit ovat olemassa mahdollisissa maailmoissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että mahdollisessa maailmassa M eksistovat objektit olisivat tosiasiallisesti olemassa. Kun siis sanotaan, että objekti x eksistoi mahdollisessa maailmassa M , niin silloin tarkoitetaan, että x todella eksistoi, jos M olisi aktuaalinen maailma (Plantinga, 1974, s. 46). On siis mahdollista, että jossain mahdollisessa maailmassa eksistoi objekteja, jotka eivät eksistoi aktuaalisessa maailmassa. Eksistointi on, Plantingan edustaman aktuaalisen suuntauksen piirissä, käsitteellisesti ensisijainen aktuaaliseen eksistointiin, tai aktuaalisuuteen, nähden (Yagisawa, 2014). Toisin sanoen kaikki aktuaaliset objektit eksistivat,

mutta kaikki eksistoivat objektit eivät ole aktuaalisia.

Kun sanotaan, että jokin objekti on aktuaalinen, niin tarkoitetaan sitä, että objekti eksistoi tosiasiallisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ollakseen aktuaalinen objektin täytyy eksistoida aktuaalisessa maailmassa. Aktuaalisella maailmalla Plantinga puolestaan tarkoittaa tätä maailmaa, jossa elämme, koska siinä eksistoivat asiain-tilat vallitsevat (Plantinga 1974, s. 45). Aktuaalisuudella viitataan siis myös asiain-tilojen vallitsevuuteen (käsitellään 3. luvussa). Kun jokin asiain-tila vallitsee, niin sillä tarkoitetaan, että kyseinen asiain-tila on aktuaalinen. Lisäksi on huomattava, että Plantingan teoriassa myös abstraktit objektit ovat aktuaalisia ja eksistoivat samalla tavalla kuin konkreettiset asiat (Plantinga, 1974, s. 46). Esimerkiksi numero seitsemän, ja sen idea, on yhtä aktuaalinen, aktuaalisessa maailmassa siis, kuin ratakiskoyhteys Jyväskylän ja Jämsän välillä.

Sana komplementti liittyy objektien ominaisuuksiin. Kun objektilla x sanotaan olevan ominaisuuden O komplementti, niin yleisesti sillä tarkoitetaan, että x :llä ei ole ominaisuutta O . Komplementilla voidaan myös tarkoittaa jonkin ominaisuuden vastakohtaa. O :n komplementti ei kuitenkaan ole kaikissa tapauksissa sama asia, kuin O :n vastakohta, tai negatio. Otetaan esimerkiksi ominaisuus pystynäisyys. Mikä on sen vastakohta? Onko se ominaisuus ei-pystynäisyys? Onko sille edes olemassa varsinaista vastakohtaa? Niinpä sanottaessa, että objektilla x on pystynäisyyden komplementti, tarkoitetaan sitä, että x ei ole pystynäinen, minkä lisäksi x :llä voi olla mikä tahansa muu nenätyppi kuin pystynä.

Muutama sananen käännöstyöstä. Plantiga mainitsee (1974, s. 14) alaviitteessä, että hän käyttää sanoja *necessarily* (välttämättä) ja *essentially* (välttämättä, keskeisesti, oleellisesti) synonyymeinä, vaikka niiden alkuperäinen merkitys ei välttämättä olekaan ollut synonyyminen. Sanojen välillä olevasta mahdollisesta merkityserosta huolimatta olen päättänyt seuraamaan Plantigan esimerkkiä, ja kyseiset sanat on suomennettu tarkoittamaan *välttämätöntä*.

3. Mahdollinen maailma Alvin Plantingan teoriassa

Tässä luvussa tarkastelen sitä, mitä Alvin Plantinga tarkoittaa, kun hän puhuu mahdollisista maailmoista. Luvun ideana on siis selvittää, mitä mahdolliset maailmat ovat ja millaisia ominaisuuksia niillä on.

Plantingan mukaan (1974, s. 44) karkea määritelmä mahdolliselle maailmalle on se, että se kertoo, miten asiat voisivat olla, ja jatkaa tästä, että mahdollinen maailma on jonkinlainen mahdollinen *asiaintila*. Mahdolliset maailmat ovat siis Plantingalle asiaintiloja. Niihin kuuluu asiaintiloja, joista osa vallitsee, tai on aktuaalisia, ja osa ei vallitse. (Plantinga, 1974, s. 44.) *Bussit ovat painavampia kuin henkilöautot* on vallitseva asiaintila. Toisaalta *henkilöautot ovat painavampia kuin bussit* on myös asiaintila, mutta se ei vallitse. Tästä huolimatta se on kuitenkin mahdollinen asiaintila, joka myös eksistoi. On hyvä huomata, että mikä tahansa asiaintila S eksistoi riippumatta siitä, onko S vallitseva vai ei. Jos maailmassa valmistettaisiin valtavan suuria henkilöautoja ja nykyisen kokoisia busseja, niin on helposti kuviteltavissa, että henkilöautot olisivat tällöin painavampia kuin bussit.

Mahdollisten asiaintilojen lisäksi on olemassa mahdottomia asiaintiloja. Arvatenkin tällaiset asiaintilat eivät voi vallita missään tilanteessa tai maailmassa. Yksi tällainen asiaintila on, että *Maija on kulkenut valoa nopeammin*. Tämä esimerkki liittyy kausaaliseen tai luonnolliseen mahdottomuuteen. *Pekka on tehnyt neliön muotoisen ympyrän*, on toinen esimerkki mahdottomasta asiaintilasta. Tämä asiaintila on puolestaan mahdoton laajassa loogisessa merkityksessä. Jos mahdollinen maailma olisi mahdoton asiaintila, kyseessä olisi mahdoton maailma. Tosin sellainen maailma ei voisi eksistoida, koska mahdottomat asiat eivät voi eksistoida. Mahdollinen maailma on siis asiaintila, joka on mahdollinen laajassa loogisessa merkityksessä. (Plantinga, 1974, s. 44.) Mikä tahansa asiaintila ei kuitenkaan kelpaa kuvaamaan mahdollista maailmaa.

On siis niin, että ainoastaan mahdolliset asiaintilat voivat kuvata mahdollisia maailmoja. Tästä huolimatta mikä tahansa mahdollinen asiaintila ei kelpaa mahdollisen maailman kuvaajaksi. Sen lisäksi, että asiaintila on mahdollinen, sen tulee olla myös *maksimaalinen* tai *täydellinen* (maximal, complete). Edellä esitetty asiaintila, *bussit ovat painavampia kuin henkilöautot*, ei ole maksimaalinen. Toisin sanoen tämä tarkoittaa sitä, että kyseinen asiaintila ei pidä *sisällään* (include), tai *estä* (tee mahdottomaksi, preclude), tarpeeksi monia asiaintiloja, jotta se voisi kuvata mahdollista maailmaa. Maksimaalisuuden käsitteen ymmärtämiseksi on tärkeää tarkastella, mitä asiaintilojen sisältäminen ja estäminen tarkoittavat. (Plantinga, 1974, s. 44–45.)

Asiointila S pitää toisen asiointilan B sisällään silloin, kun ei ole mahdollista, että S vallitsee ilman, että B vallitsee. Toisin sanoen B :n vallitsevuus on välttämätöntä S :lle. Esimerkiksi asiointila S , *Veikka Gustafsson on ensimmäinen Mount Everestin huipulle kiivennyt suomalainen*, sisältää muun muassa asiointilat B *Veikka Gustafsson on suomalainen*, C *Veikka Gustafsson on kiivennyt ainakin yhden vuoren huipulle*, D *jonkin päälle on kiivetty* ja E *yksikään suomalainen ei ole kiivennyt Mount Everestin huipulle ennen Veikkaa*. Entä asiointilojen estäminen? Kun asiointila S estää B :n (eli minkä tahansa muun asiointilan) tarkoitetaan sillä sitä, että kun S vallitsee, niin B ei voi vallita Toisin sanoen S :n vallitsevuus sulkee pois mahdollisuuden B :n vallitsevuuteen. Näin ollen yllä olevan asiointila S :n vallitessa ei ole mahdollista, että esimerkiksi B *Carina Räihä on ensimmäinen suomalainen Mount Everestin huipulla*, ja C , *kukaan ei ole kiivennyt Mount Everestin huipulle*, vallitsisivat. (Plantinga, 1974, s. 44–45.)

Yllä olevien selvennysten myötä voidaan todeta, että asiointila S on maksimaalinen, jos kaikille asiointiloille B , S sisältää B :n, tai S estää B :n. Mahdollinen maailma on siis maksimaalinen mahdollinen asiointila. Aktuaalinen maailma on yksi kaikista mahdollisista maailmoista. Asiointilana ilmaistuna aktuaalinen maailma on siis maksimaalinen mahdollinen asiointila, joka on aktuaalinen. (Plantinga, 1974, s. 45.) Ymmärrys siitä, mikä mahdollinen maailma on, auttaa mahdollisten maailmojen eksistoinnin tavan tarkastelussa.

Kaikki mahdolliset maailmat eksistivat, mutta vain yksi mahdollinen maailma on aktuaalinen. Kyseessä on siis tämä maailma, jossa me elämme (käytetään tästä lähin merkintää \mathcal{A} kuvaamaan aktuaalista maailmaa). Plantingan mukaan aktuaalinen maailma eroakin muista mahdollista maailmoista siksi, että se yksinään on aktuaalinen. Toisin sanoen ei ole mahdollista, että useampi kuin yksi mahdollinen maailma olisi aktuaalinen. Perusteluna väitteelleen Plantinga esittää, että jos kaksi *erillistä* (distinct) mahdollista maailmaa $M1$ ja $M2$ ovat samaan aikaan aktuaalisia, niin se johtaa loogiseen ristiriitaan. Syy on seuraava: Koska $M1$ ja $M2$ ovat erillisiä maailmoja, niin on välttämätöntä, että $M1$ sisältää ainakin yhden asiointilan S , joka vallitsee $M1$:ssä, mutta joka ei vallitse $M2$:ssa. Kun sekä $M1$ että $M2$ ovat aktuaalisia samaan aikaan, tästä seuraa se, että asiointila S samaan aikaan sekä vallitsee että ei vallitse aktuaalisesti, mikä ei ole loogisesti mahdollista. (Plantinga 1974, s. 44–45.) Taustaoletuksena kyseisessä ristiriidassa on se, että kahden toisistaan erillisen objektin x ja y täytyy erota toisistaan vähintään yhdessä asiassa, koska muutoin ne olisivat identtisiä eivätkä voisi olla erillisiä, koska ne olisivat sama objekti.

Kuten yllä on mainittu, niin jokainen mahdollinen maailma eksistoi. Ne eksistivat jokaisessa mahdollisessa maailmassa, eli jokainen mahdollinen maailma löytyy jokaisesta mahdollisesta maailmasta. Mitä tämä sitten tarkoittaa? Aktuaalinen maailma A on siis asiointi, joka vallitsee. Tällöin toinen mahdollinen maailma M eksistoi A :ssa, mutta se on vain mahdollinen asiointi. Jos jokin toinen maailma M olisi ollut aktuaalinen A :n sijasta, niin silloin A ei olisi vallitseva. Tästä huolimatta A kuitenkin eksistoi maailmassa M , mutta tällöin A olisi kuitenkin vain mahdollinen asiointi (Plantinga, 1974, s. 47). Toisin sanoen mistä tahansa mahdollisesta maailmasta M katsottuna, jos M on siis aktuaalinen, kaikki muut mahdolliset maailmat ovat mahdollisia asiointiloja. Koska aktuaalisia maailmoja on ainoastaan yksi, niin se tarkoittaa, että kaikki muut maailmat ovat aktuaalisen maailman näkökulmasta katsottuna vain mahdollisia maailmoja, minkä lisäksi ne eksistivat aktuaalisessa maailmassa.

Sitä huolimatta, että vain yksi mahdollinen maailma voi olla aktuaalinen, Plantinga myöntää, että jokainen mahdollinen maailma on kuitenkin aktuaalinen itsessään, mutta ei muissa maailmoissa. *Jokainen maailma M olisi siis itsessään aktuaalinen, jos M olisi aktuaalinen. Tämän lisäksi M olisi ainoa aktuaalinen maailma.* Plantingan mukaan tämä huomio voi johtaa päättelemään, että aktuaalinen maailma ei täten eroa muista maailmoista merkittävästi, jos kaikki maailmat ovat itsessään, tai niistä itsestään katsottuna, aktuaalisia. Kyseinen johtopäätös on Plantingan mukaan kuitenkin hätköity. (Plantinga 1974, s. 48.)

Aktuaalisen maailman aktuaalisuus siis eroaa Plantingan mukaan muiden mahdollisten maailmojen aktuaalisuudesta. Plantingan perusajatus kyseisen väitteen taustalla on tämä: A on todellisuudessa aktuaalinen, ja muut maailmat eivät ole. Plantinga selventää väitettään seuraavanlaisella vertauksella. On mahdollista, että Einstein ei olisi keksinyt suhteellisuusteoriaa, vaan sen olisi voinut keksiä joku muu. Monissa mahdollisissa maailmoissa tilanne on se, että Einstein ei ole suhteellisuusteorian keksijä. Aktuaalisessa maailmassa tilanne on kuitenkin se, että Einstein yksinkertaisesti on suhteellisuusteorian keksijä, ja kukaan muu ei ole. Samalla tavalla aktuaalisen maailman aktuaalisuus eroaa muiden mahdollisten maailmojen aktuaalisuudesta. Muut maailmat siis voisivat olla aktuaalisia, mutta ne eivät ole, ja A yksinkertaisesti on aktuaalinen. Se, että jokainen maailma on aktuaalinen itsessään, ei Plantingan mukaan siis riitä hävittämään eroa aktuaalisen ja muiden mahdollisten maailmojen välillä. Kun sanotaan, että jokainen maailma on aktuaalinen itsessään, niin silloin ainoastaan osoitetaan, että ei ole mahdollista, että minkä tahansa mahdollisen maailman M ollessa aktuaalinen, se olisi samaan aikaan aktuaalinen ja ei-aktuaalinen. (Plantinga, 1974, s. 48–49.)

Mahdollisten maailmojen eksistointia on myös mahdollista tarkastella suhteessa toisiin mahdollisiin maailmoihin. Tällöin jokin maailma M on mahdollinen suhteessa osaan, mutta ei välttämättä suhteessa kaikkiin, mahdollisista maailmoista. Toisin sanoen jokin maailma $M1$ on mahdollinen suhteessa maailmaan $M2$, mutta ei suhteessa $M3$:een. Asiantiloina ilmaistuna olisi siis niin, että kaikki $M2$:ssa vallitsevat asiointilat olisivat mahdollisia $M1$:ssä, mutta kaikki $M3$:ssa vallitsevat asiointilat eivät olisi $M1$:ssä mahdollisia. Plantinga esittää kysymyksen, onko tällainen tilanne mahdollinen. (Plantinga 1974, s. 51–52.)

Kysymyksenä tässä tapauksessa on siis seuraava: onko sellaisia asiointiloja, jotka olisivat voineet vallita *faktaalisesti* (in fact), mutta joilta olisi puuttunut mahdollisen vallitsevuuden ominaisuus, jos asiat olisivat olleet toisin jollain mahdollisella tavalla. Toisin sanoen onko aktuaalisessa maailmassa asiointiloja, joilla on ominaisuus *vallitseva joissain mahdollisissa maailmoissa*, mutta joilta kyseinen ominaisuus puuttuu toisissa mahdollisissa maailmoissa. (Plantinga, 1974, 53–54.) Otetaan esimerkiksi asiointila *Suomi on voittanut maailmanmestaruuden jalkapallossa*. Vaikka todennäköisyys kyseisen asiointilan toteutumiseen on aktuaalisessa maailmassa lähes olematon, niin se on silti mahdollinen asiointila. Lisäksi ei ole mitään syytä olettaa, ettei se voisi olla mahdollinen jossain toisessa maailmassa $M1$. Onko kuitenkin mahdollista, että Suomen ei ole mahdollista voittaa jalkapallon maailmanmestaruutta maailmassa $M2$.

Plantingaa seuraten voidaan todeta, että Suomen on mahdollista voittaa maailmanmestaruus jalkapallossa myös maailmassa $M2$. Plantingan mukaan on selvää, ettei ole sellaisia asiointiloja, jotka ovat mahdollisia joissain maailmoissa, mutta eivät ole mahdollisia toisissa maailmoissa. Perusteluina tälle toimivat seuraavat neljä huomiota: 1) jos asiointila S on mahdollinen, niin S on silloin välttämättä mahdollinen, eli S on mahdollinen suhteessa jokaiseen mahdolliseen maailmaan. Tästä seuraa, että 2) jokainen mahdollinen maailma on mahdollinen suhteessa jokaiseen mahdolliseen maailmaan. Kolmas kohta on se, että 3) jos mikä tahansa asiointila on mahdollinen suhteessa vähintään yhteen mahdolliseen maailmaan, on se mahdollinen suhteessa kaikkiin mahdollisiin maailmoihin. Ja kolmannesta kohdasta seuraa 4) jokainen maailma, joka on mahdollinen suhteessa vähintään yhteen mahdolliseen maailmaan, on mahdollinen suhteessa kaikkiin mahdollisiin maailmoihin nähden. (Plantinga, 1974, s. 53–54). Jos meillä siis on asiointila S , joka on mahdollinen A :ssa, niin edellä olevan todistelun mukaan S on mahdollinen kaikissa maailmoissa.

Yllä olevan perusteella voidaan sanoa, että mahdollisuudesta ei tarvitse puhua usealla eri tavalla. Niinpä suhteellisesta mahdollisuudesta puhuminen voidaan lopettaa ja riittää, että puhutaan mahdollisuudesta yleisesti (Plantinga, 1974, s. 54). Plantingan pyrkimyksenä lienee ollutkin saada osoitettua, että mahdollisuutta ei tarvitse jakaa useisiin eri tyyppeihin, joihin liittyen pitäisi olla mahdollisesti erilliset toisistaan poikkeavat teorit.

4. Ominaisuudet mahdollisissa maailmoissa

Aiemmin on mainittu useasti sana ominaisuus. Ominaisuus voi olla intuitiivisesti selvä käsite, mutta se, miten objekteilla on ominaisuuksia mahdollisissa maailmoissa, ei välttämättä ole. Tässä luvussa tarkastelen, kuinka Plantingan mukaan objekteilla on ominaisuuksia mahdollisissa maailmoissa.

Ominaisuudet ovat asioita, joita objektit ilmentävät mahdollisissa maailmoissa. Objektilla x on siis ominaisuus O maailmassa M , jos M sisältää sen asiintilan, että x :llä on O . (Plantinga, 1976/2003, s. 110.) Esimerkiksi jollain kivellä x maailmassa M voi olla muun muassa ominaisuudet karheus, harmaus ja kovuus. Tällöin M :ssä vallitsee kolme asiintilaa, joiden mukaan x :llä on karheuden, kovuuden ja harmauden ominaisuudet. Objekteilla on siis ominaisuuksia maailmoissa, ja samalla objektilla voi olla eri maailmoissa eri ominaisuuksia. Kun sanotaan, että x :llä on ominaisuus O maailmassa M , niin sillä ei suoranaisesti tarkoiteta, että x :llä on O . Sen sijaan sillä tarkoitetaan, että x :llä olisi kyseinen ominaisuus M :ssä, jos M olisi aktuaalinen maailma. (Plantinga, 1974, s. 47.) Idea on siis sama kuin asiintilojen vallitsevuuden kohdalla.

On kuitenkin huomattava, että objektin on eksistoitava maailmassa M , jotta sillä voi olla ominaisuuksia kyseisessä maailmassa. Toisin sanoen x :llä on ominaisuuksia maailmassa M , jos ja vain jos x eksistoi M :ssä. On siis niin, että jos objekti x ei eksistoi maailmassa M , niin silloin M :ssä ei ole x :ää, joka voisi ilmentää niitä ominaisuuksia, joita x :llä olisi, jos se eksistoi M :ssä. (Plantinga, 1974, s. 55) Täten millään x :llä ei ole ominaisuuksia maailmoissa, joissa se ei eksistoi.

Ominaisuudet voidaan jakaa kahteen eri ryhmään. Ensimmäiseen kuuluvat *välttämättömät* (necessary/essential) ominaisuudet ja toiseen *satunnaiset* (accidental) ominaisuudet. Mahdollisiin maailmoihin sidottuna tämä tarkoittaa sitä, että ominaisuus O on objektille x välttämätön, jos x :llä on O jokaisessa maailmassa, jossa x eksistoi. Jos O ei ole objektille x välttämätön, niin silloin O on x :lle satunnainen (Plantinga, 1976/2003, s. 110).

On hyvä huomata, että ryhmät eivät kuitenkaan muodostu tietyistä ominaisuuksista. Toisin sanoen ei ole niin, että välttämättömien ominaisuuksien ryhmään kuuluisivat tietyt ominaisuudet ja satunnaisten ryhmään tietyt ominaisuudet. Sen sijaan ominaisuuksien välttämättömyys ja satunnaisuus määrittävät sen mukaan, mikä on kullekin objektille välttämätöntä ja satunnaista.

Tästä seuraa se, että objektille x välttämätön ominaisuus voi olla toiselle objektille y satunnainen. Voi olla jopa niin, että y :llä ei ole mahdollista olla jotain x :lle kuuluvaa ominaisuutta. Esimerkiksi numeron seitsemän (7) yksi välttämätön ominaisuus on se, että se on alkuluku. Sen sijaan alkuluvullisuus ei ole Sokrateelle välttämätön ominaisuus. Tämän lisäksi ei ole edes mahdollista, että Sokrateella ylipäänsä olisi alkuluvullisuuden ominaisuus. (Plantinga, 1974, s. 61.)

Vaikka välttämättömät ominaisuudet eivät muodosta tiettyjen ominaisuuksien ryhmää, niin niistä voidaan silti erotella jollain tapaa yksi selkeä ryhmä. Tämä ryhmä muodostuu ominaisuuksista, jotka ovat kaikille objekteille yhteisiä. Toisin sanoen kaikilla objekteilla on kyseiset ominaisuudet kaikissa niissä maailmoissa, joissa objektit eksistivät. Näitä ominaisuuksia kutsutaan *triviaaleiksi välttämättömiksi ominaisuuksiksi* (trivially essential property). (Plantinga, 1974, s. 60–61.)

Triviaaleihin välttämättömiin ominaisuuksiin kuuluu sellaisia ominaisuuksia, joita ei välttämättä tule miettineeksi joka päivä. Lisäksi osa triviaaleista välttämättömistä ominaisuuksista saattaa tuntua sellaisilta, etteivät ne ole ominaisuuksia lainkaan. Esimerkkeinä mainittakoon *samuus itsensä kanssa* (self identity), *olla jokin tai muu* (being something or other) ja *olla joko alkuluku tai sitten jotain muuta* (being either a prime number or else something else). (Plantinga, 1974, s. 60.)

Yksi kaikille objekteille yhteinen välttämätön ominaisuus on eksistointi. Tämä on seurausta siitä, että jokainen objekti eksistoi jokaisessa maailmassa, jossa se eksistoi. Koska kaikki objektit eksistivat vähintään yhdessä mahdollisessa maailmassa, niin kaikilla objekteilla on täten ominaisuus eksistointi. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että jokaisen objektin eksistointi olisi välttämätöntä, eli että ne eksistoisivat jokaisessa maailmassa. Ainoastaan osalla objekteista on siis välttämättömän eksistoinnin ominaisuus. Näihin objekteihin kuuluvat muun muassa numerot, asiintilat ja ominaisuudet. (Plantinga, 1974, s. 61.)

Plantingan mukaan on olemassa useita mahdollisia tapoja ilmaista se, että ominaisuus O on objektille x välttämätön. Hän antaa kolme esimerkkiä: Sokrateella on O , jos ja vain jos, 1) Sokrateella on O jokaisessa maailmassa, 2) Sokrateella on O kaikissa niissä maailmoissa, joissa hän eksistoi, 3) Sokrateella on O eikä sellaista maailma ole, jossa Sokrateella olisi O :n komplementti. (Plantinga, 1974, s. 56.)

Kaikki edellä mainitut ilmaisut ominaisuuksien välttämättömydestä eivät ole toimivia. Esimerkki 1) ei ole tarpeeksi tarkka kuvaamaan sitä, että Sokrateella on jokin ominaisuus O

välttämättä. Syynä, tähän on se, että Sokrates on kontingentti objekti, joka ei eksistoi jokaisessa mahdollisessa maailmassa. Koska objekteilla voi olla ominaisuuksia ainoastaan maailmoissa, joissa ne eksistivat, niin siitä seuraa se, että ei ole sellaista ominaisuutta, joka Sokrateella olisi jokaisessa maailmassa. Sokrateella ei siis esimerkin 1) mukaan olisi lainkaan välttämättömiä ominaisuuksia, koska se edellyttää, että objektilla on jokin ominaisuus kaikissa maailmoissa. Esimerkistä 1) on myös tulkittavissa se, että välttämättömiä ominaisuuksia on ainoastaan välttämättömillä objekteilla, eli objekteilla, jotka eksistivat kaikissa mahdollisissa maailmoissa. Plantingan mukaan tämä johtaa siihen, että esimerkki 1) ei ole hyväksyttävä esimerkki kuvaamaan välttämättömän ominaisuuden ideaa. (Plantinga, 1974, s. 56.)

Sen sijaan kaksi jälkimmäistä esimerkkiä sopivat kyseiseen käyttöön. Sen lisäksi, että ne kuvailevat tarkasti *välttämättömiä ominaisuuksia* (essential attribution), ne ovat kuvailussaan täysin vastaavia keskenään. Esimerkistä 2) seuraa se, että jos Sokrateella on ominaisuus O jokaisessa maailmassa, jossa hän eksistoi, niin hänellä ei ole yhdessäkään maailmassa O :n komplementtia. Jos taas kolmatta esimerkkiä seuraten sanotaan, että Sokrateella ei ole O :n komplementtia yhdessäkään maailmassa, niin silloin Sokrateella on jokaisessa maailmassa O . Tässä tapauksessa taustaoletuksena on se, että jokaisessa maailmassa M , jossa Sokrates eksistoi, jokaiselle ominaisuudelle O pätee, että Sokrateella on O M :ssä tai muutoin O :n komplementti M :ssä. (Plantinga, 1974, s. 56.)

Objekteilla on toki myös ominaisuuksia, jotka eivät ole niille välttämättömiä. Kutsutaan näitä satunnaisiksi ominaisuuksiksi. Satunnaiset ominaisuudet eroavat välttämättömistä ominaisuuksista siis siinä, että objekteilla ei ole satunnaisia ominaisuuksiaan kaikissa niissä maailmoissa, joissa objektit eksistivat. Sokrateella ei esimerkiksi ole kaikissa niissä maailmoissa, joissa hän eksistoi seuraavia ominaisuuksia: *olla syntynyt 470 eaa.*, *olla filosofi* ja *olla ateenalainen*. Lisäksi Sokrateella on paljon muita vastaavanlaisia satunnaisia ominaisuuksia, joista yksikään ei ole hänelle välttämätön. Sokrateelta voisi siis puuttua mikä tahansa satunnaisista ominaisuuksistaan ja Sokrates olisi silti Sokrates. Tämän lisäksi Sokrateelta voisi puuttua satunnaisten ominaisuuksiensa joukko eli kaikki satunnaiset ominaisuutensa. Sokrates olisi siis voinut syntyä muutamia vuosia aiemmin tai myöhemmin, hän olisi voinut toimia kivenhakkaajana ja hän olisi voinut olla makedonialainen. (Plantinga, 1974, s. 61.)

Objekteilla on siis ominaisuuksia maailmoissa, joissa ne eksistivat. Tästä johtuen niillä on niin kutsuttuja *maailmakohhtaisia* (world-indexed) ominaisuuksia. Tarkastellaan tätä esimerkin kautta.

Sokrates eksistoi A :ssa, jossa Sokrateella on pystynäisyyden ominaisuus. Sokrates eksistoi myös toisessa maailmassa $M1$, jossa hänellä ei ole nenää lainkaan, joten siellä ei vallitse asiointila *Sokrates on pystynäinen*. Tästä huolimatta $M1$:ssä eksistovalla Sokrateella on maailmakohtainen ominaisuus *olla pystynäinen A :ssa*, minkä lisäksi A :ssa eksistovalla Sokrateella on maailmakohtainen ominaisuus *olla nenätön $M1$:ssä*. (Plantinga, 1974, s. 62.)

Yllä olevaa huomiota voidaan käyttää myös asiointiloihin. Esimerkiksi A :ssa vallitsevilla asiointiloilla on muissa mahdollisissa maailmoissa ominaisuus *vallitsee A :ssa*. Koska kaikilla asiointiloilla on maailmakohtainen ominaisuus kaikissa mahdollisissa maailmoissa, niin siitä seuraa, että jokainen mahdollinen maailma sisältää jokaisen mahdollisen maailman myös tällä tavalla. (Plantinga, 1974, s. 55.)

Jotta objektilla x voi olla maailmassa M maailmakohtainen ominaisuus *olla pystynäinen A :ssa x :n* täytyy täyttää kaksi ehtoa. Ensiksi x :n täytyy eksistoida maailmassa M (lähtökohtana on siis se, että x eksistoi A :ssa, koska sillä on A :ssa pystynäisyyden ominaisuus). Toiseksi jos M olisi aktuaalinen maailma, niin silloin A :n täytyy pitää sisällään se, että x :llä on pystynäisyyden ominaisuus. (Plantinga, 1974, s. 62.) Tämä johtuu siitä, että jos x :llä ei olisi pystynäisyyttä A :ssa, niin silloin x :llä ei voisi olla M :ssä ominaisuutta *olla pystynäinen A :ssa*.

Maailmakohtaisen ominaisuuden ideaa voidaan siis luonnehtia seuraavalla tavalla: ominaisuus Q on maailmakohtainen, jos ja vain jos joko 1) on olemassa ominaisuus O ja maailma M siten, että mille tahansa objektille x ja maailmalle $M1$ pätee se, että x :llä on maailmakohtainen ominaisuus *olla O M :ssä* maailmassa $M1$, jos ja vain jos x eksistoi $M1$:ssä ja M sisältää vallitsevan asiointilan x :llä on O , tai 2) Q on maailmakohtaisen ominaisuuden Q komplementti. (Plantinga, 1974, s. 63.)

Huomautettakoon, että maailmakohtaisen ominaisuuden, kuten *olla pystynäinen M :ssä*, komplementti ei ole ominaisuus *olla ei-pystynäinen M :ssä*. Ainoastaan M :ssä eksistovilla objekteilla on ominaisuus *olla ei-pystynäinen M :ssä*. Sen sijaan ominaisuuden *olla pystynäinen M :ssa* komplementti voi olla kaikilla objekteilla, jotka joko eivät eksistoi M :ssä, tai ovat ei-pystynäisiä M :ssä. Eli jos Sokrates ei eksistoi maailmassa $M1$, niin silloin Sokrateella ei ole kumpaakaan maailmakohtaisista ominaisuuksista *olla pystynäinen $M1$:ssä* tai *olla ei-pystynäinen $M1$:ssä*. Sen sijaan Sokrateella on komplementit ominaisuuksista *olla pystynäinen $M1$:ssä* ja *olla ei-pystynäinen $M1$:ssä*. (Plantinga, 1974, s. 63.)

Maailmakohtaisilla ominaisuuksilla on se ominaisuus, että ne ovat objekteille välttämättömiä. Välttämättömyys on seurausta siitä, että kun objektilla x on ominaisuus O A :ssa, niin kaikissa muissa maailmoissa, joissa x eksistoi, sillä on maailmakohtainen ominaisuus x :llä on O A :ssa. Tämä pätee kaikkiin niihin maailmasidonnaisiin ominaisuuksiin, jotka x :llä on. Lisäksi x :llä on joko maailmasidonnainen ominaisuus Q tai sen komplementti. Tämä puolestaan johtuu siitä, että x :llä on ominaisuus O maailmassa M tai sitten x :llä ei ole O :ta M :ssä. Jos x :llä ei ole O :ta M :ssä, niin silloin x :llä on siis O :n komplementti M :ssä. (Plantinga, 1974, s. 63.)

Objekteilla on siis triviaalisti luonteenomaisia ominaisuuksia. Nämä ominaisuudet ovat osa kaikkia objekteja. Plantinga esittää kysymyksen, voidaanko objektien kuvauksessa mennä pidemmälle, ja sanoa, että objekteilla on jonkinlainen *perusolemus* (essence) tai *yksilöllinen luonto* (individual nature), joka erottaa objektin x kaikista muista objekteista. (Plantinga, 1974, s. 70.) Seuraavaksi tarkastelemme tätä kysymystä.

5. Perusolemus

Perusolemus voidaan määritellä useilla tavoilla. Sen voi sanoa olevan *kapseloiva ominaisuus*, *pienin kapseloiva ominaisuus*, tai *täydellinen ja johdonmukainen maailmakohtaisten ominaisuuksien joukko*. Tässä luvussa tarkastellaan sitä, kuinka näihin määritelmiin päädytään.

Perusolemuksen (essence) pohjimmainen idea on se, että perusolemus on ominaisuus, tai ominaisuuksien joukko, joka objektilla on välttämättä (*essentially*). Tämän lisäksi perusolemus on objektille ainutlaatuinen, eli millään toisella objektilla ei ole samaa perusolemusta. Plantingan mukaan on mahdollista sanoa, että objektin perusolemus *yksilöi* (individuates) objektin. Toisin sanoen objektin perusolemus erottaa objektin x muista objekteista. (Plantinga, 1974, s. 70.)

Plantinga toteaa, että yllä oleva perusolemuksen määrittely ei ole riittävän tarkka. Toimiva määritelmä perusolemukselle on Plantingan mukaan seuraava: *E on objektin x perusolemus, jos ja vain jos E on objektille x välttämätön, eikä ole olemassa sellaista maailmaa M , jossa eksistoi x :stä erillinen objekti y , jolla myös on E .* (Plantinga, 1974, s. 72.) Toisin sanoen on mahdotonta, että olisi olemassa objektista x erillinen objekti y , jolla olisi x :n perusominaisuus E (Plantinga, 1974, s. 70). Tuloksena yllä olevasta perusolemuksen käsityksestä on se, että objektin perusolemuksesta *seuraa* (entails) kaikki kyseiselle objektille välttämättömät ominaisuudet (Plantinga, 1974, 72–73). Tarkastelen seuraavaksi väitteen perusteluja.

Sovitaan, että meillä on Sokrateen perusominaisuus E , mikä tahansa Sokrateelle välttämätön ominaisuus O ja mikä tahansa maailma M , jossa E on ilmentynyt objektin x kautta. Koska x ilmentää perusominaisuuden E , niin x on silloin identtinen Sokrateen kanssa, koska ainoastaan Sokrates, tai jokin Sokrateen kanssa identtinen objekti, voi ilmentää Sokrateen perusolemuksen E . Tämän johdosta x :llä on maailmassa M kaikki samat ominaisuudet kuin Sokrateella maailmassa M . Koska O on Sokrateelle välttämätön ominaisuus, niin Sokrateella on se kaikissa maailmoissa, joissa hän eksistoi, mistä seuraa se, että Sokrateella on O myös M :ssä. Näin ollen myös x :llä on O M :ssä, koska x on identtinen Sokrateen kanssa. Tästä voidaan päätellä, että ei ole sellaista maailmaa M , jossa olisi objekti, jolla olisi E mutta ei O :ta. Niinpä voidaan sanoa, että E :stä seuraa O , ja että E :n ilmentävällä objektilla on kaikki E :n edellyttämät välttämättömät ominaisuudet. (Plantinga, 1974, s. 73.)

Sokratesta esimerkkinä käyttäen Plantinga toteaa, että Sokrateella on edellä mainitun

määritelmän mukainen perusolemus, joka on *sokraattius* (socrateity). Sokraattius tarkoittaa ominaisuutta *olla Sokrates* tai *olla identtinen Sokrateen kanssa*. Seuraavista syistä johtuen sokraattius on Sokrateen perusolemus: Sokrates ei voi olla erillinen itsestään yhdessäkään maailmassa, jossa hän eksistoi, eikä hän voi omata sokraattiuden komplementtia yhdessäkään maailmassa, jossa hän eksistoi. Tämän lisäksi sokraattius on Sokrateelle välttämätön ominaisuus. Sokraattius on myös ominaisuus, jonka komplementti on kaikilla Sokrateesta erillisillä objekteilla kaikissa mahdollisissa maailmoissa. Eikä yksikään Sokrateesta erillinen objekti voi olla Sokrateen kanssa identtinen yhdessäkään maailmassa. (Plantinga, 1974, s. 71–72.)

Edellisessä luvussa on mainittu, että maailmakohtaiset ominaisuudet ovat objekteille välttämättömiä. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että objekti x joko eksistoi missä tahansa maailmassa M tai sitten x ei eksistoi missä tahansa maailmassa M . Näin ollen x llä on joko maailmakohtainen ominaisuus *eksistoi M :ssä* tai sen komplementti *ei-eksistoi M :ssä*. Niinpä mille tahansa maailmalle M pätee, että joko maailmakohtainen ominaisuus *eksistointi M :ssä* tai *ei-eksistointi M :ssä* on x :lle välttämätön, mikä on seurausta x :n perusolemuksesta. Lisäksi mille tahansa ominaisuudelle O ja mille tahansa maailmalle M , jossa x eksistoi, pätee se, että x :llä on O M :ssä tai O :n komplementti M :ssä. Tämäkin on seurausta x :n perusolemuksesta, joten mistä tahansa x :n perusolemuksesta seuraa, että joko x :llä on maailmakohtainen ominaisuus *olla O M :ssä* tai *olla O :n komplementti M :ssä*. Näissä tapauksissa M on siis maailma, jossa x eksistoi ja O on mikä tahansa ominaisuus, joka x :llä on M :ssä. (Plantinga, 1974, s. 73.)

Perusolemus E on siis sellainen, että jos se ilmentyy jossain maailmassa M , niin silloin kaikille maailmakohtaisille ominaisuuksille Q pätee, että E :stä seuraa Q tai Q :n komplementti. Tällöin E edellyttää kaikki maailmakohtaiset ominaisuudet, minkä johdosta E :n voi nähdä pitävän ne tietyllä tavalla ”sisällään”. Silloin kun mikä tahansa ominaisuus edellyttää jonkin objektin kaikki maailmakohtaiset ominaisuudet tai niiden komplementit, niin kyseinen ominaisuus on niin kutsuttu *kapseloiva ominaisuus* (encaptic property) K . Mikä tahansa perusolemus on siis kapseloiva ominaisuus. (Plantinga, 1974, s. 74.) Tällä tavoin ajateltuna perusolemus on mahdollista nähdä ominaisuudeksi.

Tarkemmin sanottuna perusolemus on sellainen kapseloiva ominaisuus, joka on ilmentynyt välttämättä jossain mahdollisessa maailmassa. Toisin sanoen jossain maailmassa M eksistoi objekti x , jolla on perusolemus E olemuksellisesti. Kääntäen on myös niin, että jokainen

koteloiva ominaisuus, joka on ilmentynyt välttämättä jossain maailmassa, on perusolemus. Jotta tämä voidaan todistaa, on pystyttävä osoittamaan, että 1) objektilla x maailmassa M on välttämättä koteloiva ominaisuus ja 2) ettei ole sellaista maailmaa $M1$, jossa eksistoi x :stä erillinen objekti, jolla on sama koteloiva ominaisuus. (Plantinga, 1974, s. 74.) Tarkastellaan seuraavaksi tämän todistuksen lähtökohtia ja itse todistusta.

Kuvattakoon koteloivaa ominaisuutta kirjaimella E . M olkoon jokin niistä maailmoista, joissa E on ilmentynyt välttämättä objektin x toimesta. Lisäksi olkoon $M1$ mikä tahansa maailma ja y mikä tahansa x :stä erillinen objekti maailmassa $M1$. Näistä lähtökohdista on siis pystyttävä todistamaan, että y :llä ei ole E :tä maailmassa $M1$. Jos oletetaan, että y :llä on E , niin päädytään tilanteeseen, jossa x on identtinen y :n kanssa, mikä on ristiriidassa todistettavan väitteen kanssa, koska jos y :llä on E , niin silloin E on sekä y :llä että x :llä, minkä johdosta ne eivät voi olla erillisiä, vaan niiden on oltava identtisiä. Koska E on koteloiva ominaisuus, niin siitä seuraa joko maailmakohtainen ominaisuus *eksistoi $M1$:ssä* tai *ei eksistoi $M1$:ssä*. Koska y eksistoi $M1$:ssä, niin E :stä seuraa siis *eksistoi $M1$:ssä*. Tästä seuraa, että myös x eksistoi $M1$:ssä, koska x :llä on E . Tämän lisäksi x :llä on E $M1$:ssä, koska x :llä on E välttämättä eli E on x :llä kaikissa niissä maailmoissa, joissa x eksistoi. Näin siis sekä x :llä että y :llä on E $M1$:ssä. Kuten aiemmin on mainittu (s. 19) kaikille maailmakohtaisille ominaisuuksille Q pätee, että E :stä seuraa *olla Q M :ssä* tai *ei olla Q M :ssä*. Niinpä jokaiselle Q :lle pätee, että x :llä on Q $M1$:ssä, jos ja vain jos y :llä on Q $M1$:ssä, mistä seuraa, että x ja y ovat identtisiä. Näin ollen perusolemus voidaan määritellä edellä (s. 20) olleen määritelmän kanssa yhtäpitävästi siten, että *E on perusolemus, jos ja vain jos E on koteloiva ominaisuus, joka ilmentyy välttämättä jossain maailmassa M* . (Plantinga, 1974, s. 74–75.)

Kapseloivasta ominaisuudesta voidaan tehdä rajatumpi kuvaus, jota Plantinga kutsuu *pienimmäksi kapseloivaksi ominaisuudeksi* (smallest encaptic property) K . Kyseinen ominaisuus on sellainen, että siitä seuraa ei-maailmakohtainen ominaisuus O ainoastaan silloin, kun O on välttämätön mille tahansa objektille, joka ilmentää K :n. Tässä on vaatimuksena se, että ei ole sellaista maailmaa, jossa x :llä olisi K ja samalla O satunnaisesti. Pienin maailmakohtainen ominaisuus $K1$ on myös sellainen, että se seuraa kaikista muista kapseloivista ominaisuuksista K , jotka ovat yhteneviä $K1$:n kanssa niistä seuraavien maailmakohtaisten ominaisuuksien suhteen. Kapseloiva ominaisuus $K1$ on siitä seuraavien maailmakohtaisten ominaisuuksien suhteen yhtenevä toisen kapseloivan ominaisuuden $K2$ kanssa, jos ja vain jos jokaisen maailmakohtaisen ominaisuuden Q suhteen $K1$:stä seuraa Q , jos ja vain jos $K2$:sta seuraa Q . Pienimmän kapseloivan ominaisuuden käsitteen myötä voidaan sanoa, että *ominaisuus O on perusolemus, jos ja vain jos O on pienin kapseloiva*

ominaisuus. Tämä määritelmä on yhtenevä edellä esitetyn (s. 20) määritelmän *E on perusolemus, jos ja vain jos E on koteloiva ominaisuus, joka ilmentyy välttämättä jossain maailmassa M*, kanssa. (Plantinga, 1974, s. 75.)

Perusolemus voidaan mieltää ominaisuudeksi, kun sitä tarkastellaan kapseloivana ominaisuutena. Perusolemusta on mahdollista tarkastella myös ominaisuuksien joukkona *T*. Tällöin perusolemus koostuu täydellisestä maailmakohtaisten ominaisuuksien muodostamasta joukosta. Osa tällaisista joukoista on kuitenkin mahdottomia, koska ne sisältävät ristiriitaan johtavia ominaisuuksia. Esimerkiksi x :llä voisi olla jossain maailmassa ominaisuudet *olla ihminen M:ssä* ja *olla numero M:ssä*. Näin ollen ainoastaan sellaiset *täydelliset* (complete) maailmakohtaisten ominaisuuksien joukot, jotka ovat mahdollisia voivat olla perusolemuksia. Jos *E* on perusolemus kapseloivien ominaisuuksien yhteydessä määritellyllä tavalla, niin silloin *E*:n ilmentävällä objektilla on jokainen ominaisuus jostain maailmakohtaisten ominaisuuksien joukosta. Näin siis *T on perusolemus, jos ja vain jos T on täydellinen ja johdonmukainen maakohaisten ominaisuuksien joukko*. (Plantinga, 1974, 76–77.)

Perusolemuksilla on myös ominaisuuksia, joista osa on satunnaisia ja osa välttämättömiä. Esimerkiksi sokraattiuden yksi satunnaisista ominaisuuksista on se, että se on ilmentynyt (*being instantiated*) mahdollisissa maailmoissa. Lisäksi sokraatiudella on välttämättömiä, uniikkeja ja eksistointiin sidottuja ominaisuuksia. Koska perusolemuksella on ominaisuuksia, niin niillä on myös perusolemuksia. Esimerkiksi sokraattiuden yksi perusolemus on se, että se *on perusolemus, jota ilmentää A:ssa Sokrates*. Tämä perusolemus on sokraatiudella jokaisessa maailmassa. (Plantinga, 1974, s. 76–77.)

6. Kritiikkiä Plantingan teoriaa kohtaan

Plantingan työllä mahdollisten maailmojen parissa on ollut iso merkitys aiheeseen liittyvän keskustelun kannalta. Toisaalta Plantingan teoria on onnistunut vakuuttamaan monia, mutta samalla se on myös kerännyt osakseen vastustusta. Tässä luvussa tarkastellaan hieman kritiikkiä, joka kohdistuu Plantingan teorian tuottamaan ontologiaan, teorian semantiikasta nouseviin ongelmiin sekä perusolemuksen käsitteen synnyttämiin kysymyksiin.

Yksi kritiikin kohde Plantingan teoriaa kohtaan on ollut se, että teoria tuottaa varsin laajan, suorastaan paisuneen, ontologian. Asiantilojen ja ominaisuuksien lisäksi teoria hyödyntää muun muassa myös propositioneja ja relaatioita. Kaikista edellä mainituista voidaan kehittää mitä hienojakoisempia erilaisia ominaisuuksia, asiaintiloja ja niin edelleen, mistä seuraa hyvin monimuotoinen ontologinen maailma. (Menzel, 2014b.)

Koska samoja abstrakteja entiteettejä kuitenkin käytetään hyvin laajalti, niin väite niiden liiallisuudesta on oikeutettu ainoastaan, jos kyseiset entiteetit eivät suorita teoriassa järkevää filosofista tehtävää. Plantingan teoriassa ontologian eri osasilla kuitenkin on oma, tarkoin valittu roolinsa, jonka ne täyttävät. Näin ollen paisunut ontologia ei ole kovin vahva väite teoriaa vastaan. (Menzel, 2014b.)

Plantingan kehittämä semantiikka on myös saanut kohdakseen arvostelua. Isoimpana sisältönä tässä kritiikissä lienee se, että semantiikka ei kykene tekemään riittävässä määrin selkoa omista peruskäsitteistään. (Menzel, 2014b.)

Ensimmäinen huomio on se, että Plantingan modaalisemantiikka ei sovi yhteen yleisten semanttisten perusintuitioiden kanssa. Kun yleisesti, ja valtateorioiden mukaan, nimet *ilmaisevat* (denote) yksilöitä, niin Plantingan teoriassa nimet ilmaisevat yksilöllisiä perusolemuksia. Eli Plantingan teoriassa nimi Sokrates ilmaisee Sokrateen perusolemuksen, ja intuitiivisesti nimi Sokrates ilmaisee Sokrateen yksilönä. Jotta intuition pohjalta voidaan ilmaista perusolemuksia, on asiaa kuvaamaan käytettävä hieman monimutkaisempia kielellisiä ilmauksia. Perusolemusta voidaan siis ilmaista esimerkiksi verbin gerundimuodolla, johon on liitetty yksilöön viittaava nimi. *Olla Sokrates* on esimerkki tällaisesta tapauksesta. Tässä tapauksessa on huomioitava, että sana *Sokrates* gerundissa *olla Sokrates* viittaa Sokrateen yksilöön eikä perusolemukseen. Jos *Sokrates* viittaisi Sokrateen perusolemukseen, niin silloin *olla Sokrates* ilmaisisi Sokrateen perusolemuksen perusominaisuutta eikä Sokrateen perusominaisuutta. (Menzel, 2014b.)

Yllä olevasta päästään siirtymään väitteeseen siitä, että Plantingan muotoilema semantiikka ei tarjoa työkaluja omien määritelmiensä ja periaatteidensa tulkitsemiseen (Menzel, 2014b). Plantingalla on teoriansa kannalta taustaoletus, jonka mukaan on välttämätöntä, että jokaisella objektilla on perusolemus (Menzel, 2014c). Tämän oletuksen on määrä taata se, että perusolemukset on tarpeeksi eli että ne riittävät kaikille objekteille. Kun kyseinen taustaoletus tulkitaan Plantingan oman semantiikan avulla, niin päädytään tilanteeseen, jossa kyseinen oletus on totta myös silloin, kun ei ole olemassa yhtään perusolemusta. (Menzel, 2014b.)

Lisäksi perusolemuksen käsitteeseen kohdistuu haasteellista kritiikkiä. Ymmärtääksemme ongelman ytimen pohjustetaan asiaa ensin kahdella huomiolla. Ensiksi määritellään ominaisuuden olevan *loogisesti yksinkertainen* (logically simple) silloin, kun se ei ole toisten ominaisuuksien negaatio, disjunktio, konjunktio ja niin edelleen. Jos ominaisuus on jokin edellä mainituista, niin ominaisuus on silloin *monimutkainen* tai *kompleksinen* (complex). Toiseksi sanotaan ominaisuuden *O* olevan *yleinen* (general), jos on mahdollista, että molemmat sekä 1) jokin objekti *x* ilmentää *O*:n, että 2) jokin *x*:stä erillinen objekti *y* voi ilmentää *O*:n. Toisin sanoen *O* on yleinen, jos sitä voi ilmentää useampi kuin yksi objekti. (Menzel, 2014b.)

Perusolemukset ovat joko yksinkertaisia tai sitten ne eivät ole yksinkertaisia, ja molemmilla vaihtoehdoilla on omat ongelmakohtansa. Plantinga viittaa perusolemuksiin sekä kielellisesti yksinkertaisilla gerundeilla, *olla Sokrates*, että kielellisesti monimutkaisemmilla gerundeilla *olla identtinen Sokrateen kanssa*. Yksinkertaiset gerundit siis viittaisivat, että perusolemukset ovat loogisesti yksinkertaisia, ja monimutkaisemmat gerundit, että perusolemukset olisivat loogisesti kompleksisia. (Menzel, 2014b.) Tarkastellaan seuraavaksi, mitä tapahtuu, jos perusominaisuudet ovat kompleksisia.

Jos ominaisuudet ovat kompleksisia, niin silloin niiden voi sanoa muodostuvan useista osista. Esimerkiksi kompleksinen ominaisuus *olla lyhyt ja pystynäinen* muodostuu yksinkertaisista ominaisuuksista *olla lyhyt* ja *olla pystynäinen*. Jos perusolemukset ovat kompleksisia, niin siitä seuraa kritiikin mukaan se, että Sokrates on kirjaimellinen metafyyminen komponentti perusolemuksessa *olla identtinen Sokrateen kanssa*. Tällöin ei olisi mahdollista puhua Sokrateen perusolemuksesta ilman, että viitataan Sokrateeseen. Jos näin on, niin silloin perusolemukset olisivat ontologisesti riippuvaisia ilmentäjistään, eli yksikään perusolemus ei voisi eksistoida ilmentymättömänä. Tämä on ongelmallista Plantingan teorian kannalta, koska siinä

perusolemukset eksistoiivat, vaikka niitä ei ilmentäisikään mikään objekti. Plantinga on puolustautunut väitettä vastaan vastustamalla näkemystä siitä, että Sokrates olisi osatekijä perusominaisuudessa *olla identtinen Sokrateen kanssa*. Tämän vastauksen on nähty olevan *ad hoc*, koska Plantinga ei tarjoa toista näkemystä teoriaansa, eikä hän tunnista muita ongelmia kyseessä olevaan loogiseen kompleksisuuteen liittyen. (Menzel, 2014b.)

Perusolemusten ollessa loogisesti yksinkertaisia, eli ollessa muotoa *olla Sokrates*, joudutaan myös viittaamaan Sokrateeseen, kun puhutaan hänen perusolemuksestaan. Näin siis *olla Sokrates* ei ole sen vähempää ontologisesti riippuvainen Sokrateesta yksilönä, kuin *olla identtinen Sokrateen kanssa*. Eron näiden kahden välillä on kuitenkin se, että yksinkertaisten perusolemusten kohdalla ei ole ilmeistä loogista kompleksisuutta, joka vaatisi selventämistä. Vaikka yksinkertaistenkin perusolemusten tapauksissa niistä puhuttaessa on pakko viitata niitä ilmentäviin objekteihin, niin tämä ei tarkoita, etteivätkö perusolemukset voisi eksistoida, vaikka niitä ei ilmennä mikään objekti. Jos esimerkiksi Sokrates ei eksistoiisi, niin siinä tapauksessa emme voisi viitata hänen perusolemukseensa gerundilla, jossa viitataan Sokrateen nimeen. Toisin sanoen *olla Sokrates* tai *sokraattius* olisivat epäkelvoja tapoja puhua kyseisestä perusolemuksesta. Tästä huolimatta on mahdollista, että kyseinen perusolemus kuitenkin eksistoiisi, koska perusominaisuus itsessään ei ole riippuvainen Sokrateen olemassaolosta. Täten väitettä loogisesti yksinkertaisten perusominaisuuksien välttämättömyydestä ei voida kieltää, mistä seuraa, että tämä näkemys sallii ilmentymättömien perusominaisuuksien eksistoinen. (Menzel, 2014b.)

Toisaalta perusominaisuuksien loogiseen yksinkertaisuuteen nojaava lähestymistapaa voidaan kritisoida myös siitä, tekeekö se lopulta tarpeeksi ison eron possibilismin ja itsensä välille. Kritiikin ytimenä on se huomio, että Plantingan teoriassa perusominaisuudet ovat yksinkertaisia ei-yleisiä ominaisuuksia, kun taas ominaisuuksia koskevien intuitioiden mukaan kaikki loogisesti yksinkertaiset ominaisuudet ovat yleisiä. Plantinga jättää siis intuitiot huomiotta ja luo uuden yksinkertaisten ominaisuuksien luokan, jonka tehtävänä on toimia aktualistisessa mallissa samassa roolissa missä mahdolliset ei-aktuaaliset objektit toimivat possibilismissä. Kritiikin mukaan Plantingan esittelemä perusominaisuuden idea on sen verran omituinen, että herää kysymys, onko loogisesti yksinkertaisten välttämättömästi ei-yleisten ominaisuuksien postulointi filosofisesti parempi ratkaisu, kuin postuloida objekteja, jotka eivät ole aktuaalisia. (Menzel, 2014b.)

Plantingaa kohtaan esitetty kritiikki vaihtelee haastavuudeltaan. Kuten edellä on todettu, niin

paisunutta ontologiaa kohtaan esitetty kritiikki ei ole välttämättä vakavin uhka teorian uskottavuudelle. Sen sijaan perusolemusta ja teorian semantiikkaa kohtaan esitetty kritiikki aiheuttaa teorialle isompia haasteita. Plantingalla olisi keinoja vastata haasteisiin, mutta jotkin vastaustavat aiheuttaisivat sen, että Plantingan teorian tarkoitus muuttuisi, mikä ei liene tarkoituksenmukaista (Menzel, 2014b). Plantingalla olisi siis vielä paljon ratkaistavia kysymyksiä ennen kuin hänen teoriansa tyydyttää kriitikkojen mielen.

7. Päätäntö

Mahdollisista maailmoista teoretisointi ja sen seurauksena ilmennyt ei-aktuaalisten objektien ongelma on aiheuttanut paljon keskustelua. Ongelmaa voi lähestyä monelta eri suunnalta ja eri teoriaperinteitä seuraten. Ongelma on kuitenkin haastava eikä siihen tunnu vielä löytyneen selkeää toimivaa tiettyä tapaa, jolla sitä voitaisiin lähestyä.

Alvin Plantingan aktualismiin kallistuva ratkaisuyritys on siis varsin kunnianhimoinen. Teorian yhtenä tavoitteena on osoittaa, että kaikki mikä on, eksistoi. Tähän tavoitteeseen Plantinga pyrkii osoittamalla, että kaikki, minkä voi sanoa olevan olemassa, eksistoi mahdollisissa maailmoissa ja asiat, jotka eivät teorian mukaan eksistoi, eivät ole olevaisia.

Yhtenä keskeisenä työkaluna pyrkimyksessään Plantigalla on perusolemuksen käsite (Menzel, 2014a). Sen avulla hän pyrkii osoittamaan, että jokaisen objektin, joka voi mahdollisesti eksistoida, perusolemus eksistoi, vaikka kyseistä perusolemusta ei ilmentäisikään mikään objekti yhdessäkään mahdollisessa maailmassa. Tällä tavoin kaikki mahdolliset asiat saataisiin eksistoinnin piiriin, koska jokaisella objektilla on Plantingan mukaan perusolemus.

Avukseen Plantinga ottaa mahdolliset maailmat, jotka hän määrittelee maksimaalisiksi asiaintiloiksi, jotka joko vallitseva tai eivät vallitse. Kaikki mahdolliset maailmat eksistivat aktuaalisessa maailmassa, joten myös mahdollisten maailmojen sisältämät objektit eksistivat aktuaalisessa maailmassa. Objekteilla on maailmoissa ominaisuuksia, joista osa on niille välttämättömiä. Välttämättömät ominaisuudet ovat puolestaan isossa osassa perusolemusten muotoutumisessa.

Plantingan teoria ei ole vakuuttanut kaikkia, minkä johdosta se on saanut osakseen kritiikkiä. Kuten Menzel (2014b) osoittaa, osa tästä kritiikistä kohdistuu siihen, onko Plantinga lopulta onnistunut luomaan teorian, jossa ei tarvitse postuloida ei-aktuaalisia objekteja. Plantingan teoriaa pitäisi siis kehittää, jotta se pystyisi vastaamaan kritiikkiin.

Vaikka Plantingan teoria ei ole tuonut yleisesti hyväksyttyä ratkaisua ei-aktuaalisten objektien ongelmaan, niin se on tuottanut paljon keskustelua aiheeseen liittyen. Keskustelua, joka tulee jatkumaan tulvaisuudessakin.

Lähdeluettelo

- Garson, J. (2016). Modal logic. Teoksessa E. N. Zalta (toim.), *The stanford encyclopedia of philosophy (spring 2016 edition)*. Haettu 31.5.2017 osoitteesta:
<https://plato.stanford.edu/archives/spr2016/entries/logic-modal/>
- Menzel, C. (2014a) Actualism. Teoksessa E. N. Zalta (toim.), *The stanford encyclopedia of philosophy (winter 2016 edition)*. Haettu 11.4.2017 osoitteesta:
<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/actualism/>
- (2014b) Problems with the actualist account. Teoksessa E. N. Zalta (toim.), *The stanford encyclopedia of philosophy (winter 2016 edition)*. Haettu 11.4.2017 osoitteesta:
<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/actualism/actualist-problems.html>
- (2014c) Background assumptions for Plantinga's account. Teoksesta E. N. Zalta (toim.), *The stanford encyclopedia of philosophy (winter 2016 edition)*. Haettu 25.5.2017 osoitteesta:
<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/actualism/Plantinga-background.html>
- Plantinga, A. (1974). *The nature of necessity*. Oxford: Oxford university press.
- (1985). Self-profile. Teoksessa Tomberlin J. E. ja P. Van Inwagen (toim.), *Alvin Plantingas*. (s. 1–97). Dordrecht: D. reidel publishing company.
- (2003). Actualism and possible worlds. Teoksessa M. Davidson (toim.) *Essays in the metaphysics of modality* (s. 103–121). Oxford: Oxford university press. (Uudelleen painettu teoksesta *Theoria: A Swedish journal of philosophy*, 42, s. 139–160, 1976)
- Yagisawa, T. (2013) Possible objects. Teoksessa E. N. Zalta (toim.), *The stanford encyclopedia of philosophy (fall 2014 edition)*. Haettu 11.4.2017 osoitteesta:
<https://plato.stanford.edu/archives/fall2014/entries/possible-objects>